

УДК 339.543

Гудзь М.В.¹

Потапова А.О.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-210м НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ В МИТНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Для забезпечення належного рівня ефективності функціонування митних органів, необхідно постійно досліджувати проблеми планування та контролювання митної діяльності, удосконалювати інструментарій стимулювання працівників митних служб, корегувати цілі митної практики з використанням науково обґрунтованих підходів до управлінської діяльності в митній службі.

Метою роботи є обґрунтування особливостей управління в митній службі України. Проблеми управління митною діяльністю в Україні, ролі митниці в системі державних органів управління є об'єктом праць багатьох вчених, зокрема Бережнюка І.Г.[1], Науменка В.П.[2], Пашка В.П. [2], Русскова В. А.[2], Калінеску Т.В. [3], Пономарьова І. В. [3] та інших провідних вітчизняних науковців.

Митна служба України - це сукупність органів державної виконавчої влади, наділений визначеними законодавством повноваженнями щодо організації зовнішньоекономічної діяльності, головною метою якого є захист інтересів громадян і держави шляхом митного контролю та оформлення товарів, які переміщуються через кордон, стягнення митних зборів, протидію контрабанді й порушенням митних правил. Основними принципами діяльності митної служби України є: законність; дотримання прав і свобод людини і громадянина; позапартійність; безперервність; поєднання гласних, негласних та конспіративних форм і методів діяльності; єдиноначальність; колегіальність при розробці важливих рішень; взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями при здійсненні покладених на Державну прикордонну службу України завдань; відкритість для демократичного цивільного контролю [1, с. 51].

При виконанні регулятивної функції митна служба виконує роль економічного інструмента зовнішньоторговельної політики держави через стимули та обмеження (встановлення ставок мита і митних зборів, ліцензування, квотування та встановлення інших нетарифних обмежень) щодо виходу на національний ринок або експорту товарів на зовнішній ринок [2, с. 12]. Захисна (правоохоронна) функція спрямована на захист держави від зовнішніх загроз, реалізується в процесі виконання митними органами контрольних функцій, таких як: митний контроль, перевірка документації щодо проведення всіх видів контролю, боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил. Фіскальна функція полягає у виконанні митними органами в зоні своєї діяльності функцій щодо стягнення до державного бюджету платежів: мита, податку на додану вартість, акцизного збору з товарів та інших предметів при переміщенні через митний кордон.

Управління в митній службі включає в себе наступні аспекти: визначення цілей, завдань і функцій митної служби (органу, підрозділу, співробітника); розробка й удосконалення їх організаційної та функціональної структури; забезпечення трудовими, матеріально-технічними, інформаційними та іншими ресурсами; підготовка, прийняття і реалізація управлінських рішень; забезпечення скоординованості дій органів, служб, підрозділів, співробітників; регулювання і організація їх функціонування з урахуванням оперативної обстановки та відхилень від намічених цілей; забезпечення розвитку, модернізації системи та діяльності митної служби та інші види діяльності.

Управління в митній службі як різновид державного управління має забезпечувати взаємодію всіх служб та підрозділів митної служби, як єдиного цілого, з метою виконання поставлених перед ними завдань у сфері реалізації митної політики держави. [4, с.209]. Для розуміння управління митною службою треба мати чітке системне уявлення про її компоненти, елементи та їх взаємозв'язки.

Виділяють три логічні схеми системи управління митною службою:

- зовнішнє управління стосовно митної служби;
- управління суспільними процесами з боку митної служби;
- внутрішнє управління в системі митної служби, тобто забезпечення організації та функціонування системи.

Відповідно першої схеми зовнішнього управління митною службою, безпосередніми суб'єктами управління митною системою є Президент України та Кабінет Міністрів. Опосередковано суб'єктом управління є також Верховна Рада України. Саме ці суб'єкти мають керівні управлінські впливи на об'єкт управління – систему органів митної служби та їх керівників. Відповідно схеми управління суспільними процесами з боку митної служби, суб'єктами управління виступають працівники митної служби, які виконують

основні функції, покладені на митну службу, через реалізацію митної політики держави. Внутрішнє управління в системі митної служби, тобто забезпечення організації та функціонування системи, здійснюється керівними підрозділами або посадовими особами митної служби, що володіють управлінським впливом на об'єкт управління (співробітники, служби, підрозділи, органи та їх діяльність). Зазначені логічні схеми управління митною службою тісно пов'язані між собою і повинні розглядатися в комплексі та взаємозалежності.

Таким чином, управління в митній службі можна визначити як особливий вид діяльності спеціально створених апаратів та посадових осіб, наділених певними повноваженнями щодо упорядкування системи митної служби, забезпечення її оптимального функціонування і розвитку, з метою ефективного вирішення завдань з реалізації митної політики держави. Визначено особливості управління митною службою: зовнішнє управління стосовно митної служби; управління суспільними процесами з боку митної служби; внутрішнє управління в системі митної служби, тобто забезпечення організації та функціонування системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія Дніпропетровськ. Академія митної служби України. 2009. 543 с.
2. Науменко В. П., Пашко П. В., Руссков В. А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. К.: Знання. 2006. 394 с.
3. Калінеску Т. В., Пономарьова І. В. Застосування збалансованих показників для оцінювання митної діяльності. *Економічний простір*. 2011. № 47. С. 50-57.
4. Липовська Н.А. Митна служба в системі державної служби України. Актуальні проблеми державного управління. *Зб. наук. пр. Д.: ДРІДУ НАДУ*. 2005. Вип. 1 (19). С. 208-217.